

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta

PL 29

00023 Valtioneuvosto

26.8.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ASIA: Lausuntopyyntö kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Valtion nuorisoasian neuvottelukunta, Nuora, kiittää lausuntopyynnöstä ja haluaa kunnioittavimmin tuoda esille seuraavat nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat näkökulmat kuntalakiluonnoksen viidenteen lukuun, joka käsittelee kunnan asukkaiden osallistumisoikeuksia.

Lausunnossa Nuora kannattaa kuntalakiluonnoksen viidennessä luvussa (26 §) ehdotettua kunnan velvollisuutta asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Lisäksi Nuora pitää hyvänä kansanäänestysaloitteen ikärajan laskemista 18 vuodesta 15 vuoteen (25 §). Lausunnossa Nuora korostaa nuorten yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien takaamisen ja aidon kuulemisen merkitystä. Lisäksi Nuora kiinnittää huomiota nuorten huomioimiseen erillisryhmänä kunnan viestinnässä (29 §).

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Suomen perustuslain, nuorisolain sekä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan nuorilla on oikeus ilmaista mielipiteensä, vaikuttaa ja tulla kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa vuosille 2012–2015 on asetettu tavoitteeksi, että jokaisessa kunnassa tulisi olla toimiva nuorisovaltuusto tai vastaava vaikuttajaryhmä. Peruspalveluiden tila 2014 -raportin mukaan nuorisovaltuustoja on nykyään noin 80 % kunnista. Nuorisovaltuustojen jäsenet valitaan pääsääntöisesti kouluvaaleilla ja he ovat yleensä 13–18-vuotiaita yläkoulu-, lukio- ja ammatillisen puolen opiskelijoita sekä satunnaisesti korkeakouluopiskelijoita. Muunlaisia olemassa olevia nuorten vaikuttamistoiminnan muotoja on esimerkiksi

Helsingissä toimiva Ruuti, joka on nuorten vaikuttamisjärjestelmä, joka on tarkoitettu 13–20-vuotiaille helsinkiläisille.

Nuora kannattaa lakiehdotuksessa (26 §) kunnille annettua velvollisuutta asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, mikä monipuolistaa alle 18-vuotiaiden osallistumiskeinoja. Nuora pitää hyvänä, että kunnilla on päätäntävalta sen suhteen, minkä muotoisena lakisääteinen nuorten vaikuttajaryhmä organisoidaan ja miksi sitä nimitetään. Nuora katsookin tärkeäksi, että 26 § ensimmäisessä momentissa nuorisovaltuuston kanssa tasavertaisena mainittu ”vastaava nuorten vaikuttajaryhmä” kirjataan nuorisovaltuuston rinnalle myös pykälän toiseen momenttiin.

Nuora pitää tärkeänä, että kunnalla on riittävät resurssit huolehtia menestyksekkäästi nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän toimintaedellytyksistä ja tarjota asiantuntija- ja muuta tukea. Nuora kannattaa lakiehdotuksessa nuorisovaltuustolle tai vastaavalle nuorten vaikuttajaryhmälle annettavaa mahdollisuutta vaikuttaa asioihin, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muihinkin asioihin, joiden nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuora esittää kuitenkin huolensa siitä, käyttävätkö kunnat mahdollisuutta osallistaa nuoret aidosti päätöksentekoprosesseihin.

Nuora katsoo, että lakiehdotuksessa nousevat näkökulmat liittyen monipuolisiin osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin (22 §) erityisesti sähköisten toimintatapojen kehittämiseksi ovat nuorten näkökulmasta kannatettavia. Nuora kannattaa myös ehdotettua kansanäänestysaloitteen ikärajan laskemista 18 vuodesta 15 vuoteen.

Nuora korostaa, että kuntien tulee pyrkiä kautta linjan vahvistamaan eri-ikäisten ja erilaisista taustoista tulevien nuorten yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Nuorten huomioiminen kunnan viestinnässä

Nuora kannattaa ehdotusta (29 §), että kunnan viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet. Nuora pitää tärkeänä, että nuorten elämää ja heidän elinympäristöään koskevista palveluista,

taloudesta, valmistelussa olevista asioista sekä päätöksistä tiedotetaan sellaisella kielellä, joka on nuorille ymmärrettävää.

Kunnioittavasti valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan puolesta,

Antti Lindtman

Puheenjohtaja

09 4323089

antti.lindtman@eduskunta.fi

Tuomo Valve

Pääsihteeri

040 5159 367

tuomo.valve@minedu.fi